

# NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

**Előfizetési árak:** Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

**Dr. Tóth János.**

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

**Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.**

**Hirdetési árak:** Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

## A választói jog kiterjesztése.

Pozsony város átirata a választási törvény revíziója, illetőleg új választási törvény alkotása tárgyában, melylyel Nyitra-vármegye törvényhatósági bizottságának f. hó 29-én tartott közgyűlése is foglalkozott, aktuálissá teszi a választói jog reformjával összefüggő kérdéseket.

Akár az érvényben levő választási törvény módosításáról, akár egy új választási törvény alkotásáról essék szó, mind a két esetben két sarkalatos alapelvől kell kiindulnia az arra vonatkozó törvényhozási intézkedésnek. Az egyik alapelv az, hogy a választói jog kiterjesztessék, a másik pedig, hogy ezen legfontosabb alkotmányos jog gyakorlásának a szabadsága lehetőleg biztosítható.

A választói jog kiterjesztését főképen a polgári élet fejlődése követeli. Azon 28 esztendő alatt, melynek előtte a választói jogosultság törvényesen megállapított, lényeges változáson mentek keresztül hazánkban a polgári élet összes viszonyai. Ez a változás, ha azt csupán a társadalmi térfoglalás szempontjából tekintjük, minden bizonynyal fejlődést idézett elő. Új iparágak és életfoglalkozások keletkeztek, új forrásai nyitak meg a kenyérkeresetnek, kitágult a kereskedelem hálózata, átala-

tak a közlekedési eszközök és vonalak, fejlődtek és ujakkal gyarapodtak a közművelődési és jótékonyági intézmények. A polgári élet egész vonalán olyan térfoglalását látjuk a civilizáció eszközeinek, mely sok új életkereseti állásnak a rendszerezését vonta maga után. E mellett átalakította ez a rohamos életfejlődés az ország népességének egy igen jelentékeny részét.

Már az anyagi vonatkozású élet-eszközök fejlődése is igen emelte a nép értelmi színvonalát. A vasut, a gyárak, a kereskedelmi intézmények, a posta és távirda vonalak szélesbbitése magasabb értelmi körbe vonta mindazokat, kik ezen élet-eszközök üzeménél alkalmazást nyernek. A közoktatási intézetek terjedése pedig egyenesen közrehatott a közműveltség emelkedésére.

Természetes ennél fogva, hogy meg kellett az országban szaporodnia a lakosság azon részének, mely életfoglalkozásánál és értelmességénél fogva a választói jogosultságra igényt tarthat, ha nem is tartozik a szoros értelemben vett értelmi osztályokhoz. Ezer és ezer ember van az országban, a ki megérdemli, hogy a választói polgársághoz soroztassék, mert van ahhoz elegendő értelmi érettsége, vagy legalább van akkora, mint a föld népé-

nek, vagy az iparosnak, kikkel együtt hasznos tagja, munkálkodó, produktív tényezője a hazai társadalomnak.

Ámde ez a több ezer ember, a ki mint gyári, kereskedelmi, vasuti, postai alkalmazott részt vesz a nemzet kulturális és gazdasági érdekeinek előmozdításában, nem nyerheti el a választói jogosultságot a cenzus magassága miatt. Erős jogalapja van annak a felfogásnak és követelésnek, hogy a ki az alkotmányos jogok élvezetében részesülni akar, annak az ország terheinek viseléséhez jelentékenyebb mérvben kell hozzájárulni. Maradjon érvényben ez a felfogás változatlanul, csak ne váljék egyoldaluvá. Helyes nemzetgazdasági elv szerint, nemcsak az adófizetést kell teherviselésnek minősíteni, hanem mindazon közszolgáltatásokat is, melyek nemcsak az ilyen szolgálatokat teljesítő egyénnek és hozzátartozóinak használnak, a mennyiben megélhetést biztosítanak nekik, hanem közvetlenül használnak az állami társadalomnak is.

És valóban a gyárak, a vasut, a posta és távirda, a humánus és közművelődési intézetek egyes alkalmazottjai olyan szolgálatokat végeznek, melyeknek pontos és lelkiismeretes teljesítésétől a közbiztonság és a közjóllét legfontosabb érdekei függenek. De éppen ezért mindezen szol-

## A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

### Ezer év múlva.

— Igaz történet Abukazemtől. —

(Vége.)

Miután elfogyasztották magukkal hozott ételleiket, melyek kenyérből, túróból és gyümölcsből állottak, és kiürítettek néhány üveg friss forrásvizet, az öreg jó tanár, Tedicshez fordulva, kezdett beszélni:

— Látod, Pista, miként mulat a mi fiatalágunk. Tréfál, énekel, ugrádozik a szabad természetben. Régen az máskép volt...

Tedics nejehez hajolva halkán szolt:

— Halgass csak, asszony, megint kezdé költött meséit.

— Valamikor az máskép volt, folytatá Dezső tanár zavartalanul. Látjátok miként ruházkodnak a mi gyermekeink: ruházatuk könnyű, bő. Mindenki szabadon beszél, lélezkzik és mozog bennök. Régen — épen tegnap olvastam arról — a férfiak úgy ruházkodtak, hogy nyakukon kemény gallér volt s úgy összehuzva, hogy alig bírtak lélekezni, derekuk össze volt szorítva övvel, hogy a vér szabadon nem keringhetett, és hozzá még ruhájuk

fekete volt a legnagyobb hőségben is, hogy izzadtak akár csak a gőzfürdőben...

Tedics ismét halkán kérde nejt:

— Hiszed, hogy valaha ilyen bolondok voltak?

— Hallgass, öreg, — szolt ez — ne haragítsd őt kételyeiddel.

A tanár folytatá:

— Az asszonyok! Az már igazi csoda volt! Derékukon viseltek valami páncélt halcsontból és aczélből, „Míder“ volt a neve, kiméletlenül összeszorították felső testüket. Az akkori felfogás szerint minél karsubb volt a leány, annál szebb. Azonkívül fejkön idegen haját viseltek és lábukon olyan szűk cipőt, hogy alig bírtak bennök lépni.

S még tudnotok kell, hogy a mulatságokat éjjel, estétől ranggalig tartották.

— S mikor aludtak?

— Menj ezer évvel vissza s kérdezd meg tőlük.

— Inkább elhiszem, semhogy utánuk járjak.

— És tudjátok, hogyan mulattak az emberek akkor? Ketten összefogódkodtak, a zene játszott, és a párok csak úgy repültek a tágas terem padlóján; izzadtak, lihegtek a fáradságtól, és tele tudóval szívták magukba a rossz levegőt...

— És hogyan maradtak életben?

— Bizony sokan életükkel is megfizették

ezt a mulatságot, de az emberek ennek dacára sem józanodtak ki.

A míg az öregek így beszéltek, jött Teréz, vezetvén kezénél fogva Aladárt.

— Foglalj helyet, uram.

— Köszönöm, nem vagyok fáradt.

Aladár nem akarta, hogy Honka észre vegye, hogy Teréz mellett ül. Azonban Honka már észre vette miként szórakozik ő Terézzel.

Megharagudott és elment a mulatságról.

Az öreg tanár kiürített egy pohár vizet, megfürülte a száját s megint attért kedvenc témájára.

— Valamikor szokásban volt, hogy a nők füleikben arany karikácskákat hordtak; azt „fülbévalónak“ nevezték. A mint megszületett a leány, átszúrták a füleit...

— Ah! felsóhajtott a tanítóné s majd elájult.

— Mi baj van? kérdé a tanár. Tán megterhelte a gyomrod?

— Nem, nem, megijedtem. Hisz az borzasztó! Hogy engedhették meg az anyák, hogy a gyermekeik füleit átszurják?!

Arra megszólalt Aladár:

— Bocsánat tanár uram, én is olvastam ilyes valamit; csak hogy az nem volt civilizált

gálatok oly terhesek is egyuttal, hogy a terhes voltuk más állású és jobb javadalmazású emberek munkájával egy sorba nem állítható. Vajjon nem méltányos-e hogy az ilyen közszolgálatoknál végzett munka maga is teherviselésnek tekintessék és számára mindazok a jogok biztosítsanak, melyek a pénzbeli teherviselés alapján a polgárok egy részét megilletik.

Ennek a jogos és méltányos szempontnak az érvényesítése szükségképen maga után vonná a cenzus leszállítását, melyet egyébként más szempontok is követelnek.

Az a nagy átalakulás, melyen az állami élet közgazdasági és közművelődési tekintetben vagy három évtized alatt átment, a mint egyrészt új életkörüket teremtett s ezek révén megszorította a választói jogosultságra alkalmas egyének számát, úgy másrészt az ország lakosságának anyagi viszonyaiban nagy változást idézett elő.

A társadalom egyes osztályai, mint a kisiparosok és a kis kereskedők, a rájuk nézve kedvezőtlen irányú gazdasági fejlődés behatása alatt elszegényedtek, anyagilag meggyengültek, oly annyira, hogy keresetükkel az életfentartás eszközeit is csak alig szerezhették meg, a remzeti vagyon tőkájének gyarapításához pedig általában véve hozzá nem járulhatnak. Ezen anyagi hanyatlás következtében az említett osztályok abban a veszedelemben forognak, hogy azon esetre, ha a választói cenzus le nem szállítatik, kiesnek a választói jogosultság sorozatából.

Igaz ugyan, hogy a most érvényben levő adórendszer alapján a legszegényebb iparos és kereskedő adója is megüti a cenzust, de tudjuk, hogy adó rendszerünk éppen abban a nemből, melyhez a kisiparosok és kis-kereskedők adója tartozik, t. i. a III. osztályú kereseti adó nemében, sürgős reformra szorul, mely sokáig nem késheik. E reformnak következménye

nemzeteknél, hanem csak vad, műveletlen népeknek. Azok átszűrtek orrukat, szájukat és füleit, hogy oda karikákat akaszszanak.

— Nem, Aladár, művelt nemzetek tették ezt, sőt még az orvosok is így kintozták a gyermekeiket.

Aladár elhallgatott és Terézhez fordult, a ki szüntelen udvarolt neki.

— Fog tetszeni tán kis séta?

Aladárnak ugyan nem volt nagyon kedvére a felszólítás, de megtette.

Séta közben Teréz alkalmat keresett, hogy megvallja szerelmét.

— Nem fojthatom el tovább érzelmeimet szólalt meg egyszerre Teréz. Aladár én határtalanul szeretlek; mond ki azt az egy boldogító szöcskát „szeretlek” és engedd meg, hogy megkérhessem kezdet a szüleidtől és én a legboldogabb teremtés leszek a föld hátán.

Aladár földre szegzé tekintetét s nem szólt semmit.

Szerencséjére a társaság oszladozni kezdett. Ki-ki felült automobiljára és vigan hajtattott hazafelé.

Dezső tanár a leányával elkísérte Tedicsét. Mielőtt elváltak volna, még egy kicsit beszélgettek, és — magától értetődik — hogy a tanár

nem lehet más, mint a III. osztályú kereseti adónak leszállítása. Ha azonban ezzel egyidejűleg nem csökkentetik a cenzus is, akkor a kisiparosok és kiskereskedők közül számosan elvesztik a választói jogosultságot.

Kiváló nemzeti érdekek követelik, hogy hazai társadalmunknak ezen osztályai, főképen a kisiparosok, megmaradjanak azon alkotmányos tényezők sorában, melyek törvényhozásunkra befolyást gyakorolnak.

**A tisztviselők vasárnapi munkaszünete.** Torontál vármegye átirata, melyben a vasárnapi munkaszünetnek a tisztviselőkre való kiterjesztését szükségesnek tartja, Nyitra megye őszi közgyűlésén élénk eszméserére nyújtott alkalmat.

Az állandó választmányról mindig feltételeztük, hogy a tisztviselők érdekeit méltányló figyelemben részesíti. Torontál megye átiratában eminens tisztviselői érdekről van szó, arról, hogy a tisztviselőnek vasárnapokon teljes pihenés adassék. Mindazonáltal az állandó választmány Torontál megye átiratát csak egyszerűen tudomásul vette, holott reméltük, hogy azt pártolól fogja a törvényhatósági bizottság elé terjeszteni.

Feltesszük az állandó választmányról, hogy a torontáli átiratot nem más okból fogadta olyan hűvösen, hanem csak azért, mert — a mint az indokolásban is említi — gyakorlati nehézségeket lát fenforogni ezen intézkedés életbevitelére nézve. Mint laikusok meghajolnánk ezen érv előtt, ha a szóban forgó intézkedést valamely a vármegyei hivatalviselés körén kívül álló testület és nem éppen egy törvényhatóság kérte volna.

Torontál megye bizonyára ismeri és helyesen is tudja mérlegelni azokat az okokat, melyek gyakorlati szempontból a vasárnapi munkaszünetnek a tisztviselőkre való kiterjesztése ellen szólnak. Nem tételvezhető fel, hogy a törvényhatóság számot nem vetett volna azokkal a változásokkal, melyek a vasárnapi munkaszünet folytán a hivatalviselésben beállnak és azokkal a hátrányokkal, melyek kezdetben talán az ügykezelésre háramlani fognak. Ha ezek ellenére állást foglalt a humánus intézkedés mellett, akkor bizonyos, hogy sokkal nagyobb súlyt fektetett a vasárnapi munkaszünetből származó erkölcsi előnyökre, mint annak az ügyviteli zavarnak a megakadályozására, mely eleintén egynemely munkakörben be fog állani.

A tisztviselőnek is vannak társadalmi életviszonyai, ezekből kifolyólag vannak vallási kötelességei, vallás-erkölcsi eletszükségei, családi ügyei és érdekei, melyeknek elintézése és kielégítése időt és alkalmat kell neki adni. A bürokratizmusnak nem szabad olyan ridegnek lennie, hogy az a tisztviselőben megbénítsa az embert, az egyént, és meglátsza azokat a szálakat, melyekkel a tisztviselőt magához fűzi az egyház és a családi kör.

felhasználta az alkalmat, hogy már századszor beszéljen a régi szokásokról.

— Tudod te Tedics, hogy az emberek régen megszólították egymást: „Ön”, nem pedig mint most: „Te”. Például nem azt mondták: „Hallod János”, hanem: „Hallja János.”

Erre a tanítóné:

— Azt tán akkor, mikor a megszólított nem volt jelen.

— Nem, mikor jelen volt.

Valamennyien elnevezték magukat és a tanítóné megveregette a jó öreg tanár vállát, szóit:

— Hiszen tán nem voltak az emberek vakok, hogy ne lássák, hogy a megszólított jelen van. Ki hinné ezt?!

— Azonban most, jó éjszakát!

Honka a mint hazajött, nagyon gondolatokba volt merülve. Teréz állt utjában. Végre elhatározta magát:

— Terézt, mint vetélytársnőmet, párbajra hívom ki.

Felszólította két barátját szekundánsoknak. Teréz is keresett két tanut. Ezek meghányták-vetették az ügyet és a párbaj feltételeit — miként az egész művelt világon szokásban van — következőkben állapították meg:

Már pedig ha nem adunk a tisztviselőnek legalább vasár- és ünnepnapokon teljes pihenést, ha nem szabadítjuk fel legalább ezeken a napokon a lélekölő hivatalos munka alól, nem lehet gondolni, hogy mikor szakíthatna magának elegendő időt vallási kötelességei teljesítésére és mikor szentelhetne a zaklató hivatalos gondoktól mentes kedélynyugodtsággal néhány órát családjá körének.

Belátták ezen társadalmi szempontok fontosságát a legműveltebb nemzetek, Németország, Anglia, Belgium, melyeknél a vasárnapi munkaszünet a közigazgatási és törvénykezési hivatalviselés egész vonalán életbe van léptetve. Pedig ezek a nemzetek Európának legmunkásabb nemzetéhez tartoznak, s mint ilyenek mesterileg értenek az idővel való takarékosághoz. Köztudomású róluk az is, hogy közigazgatási és törvénykezési jogrendjük mintaszerű.

De nem kell külföldi példákra hivatkoznunk, hogy az említett erkölcsi szempontoknak fontosságát feltűntethessük, mert van nekünk erre nézve jó hazai példánk is. Torda-Aranyos vármegye törvényhatósága két év előtt elhatározta, hogy tisztviselőinek vasárnapi munkaszünetet ad, úgy hogy ezeken a napokon csak egy-egy inspekciós tisztviselő fog a hivatalokban szolgálatot teljesíteni, az is csak a delelőtt folyamán azon órák alatt, melyekre a most divó gyakorlat szerint a vasárnapi hivataloskodás kiterjed.

Torda-Aranyos vármegye törvényhatóságának ezen határozatát a belügyminiszter jóváhagyta. Ugyancsak a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök ismételtén kijelentette, hogy a tisztviselő vasárnapi munkaszünetének kérdését a közigazgatás tervbe vett egyszerűsítésével egyidejűleg óhajtja szabályozni. A legilletékesebb fórumnál e szerint meg van a hajlandóság, a szándék ezen méltányos érdek figyelembevételére.

Szerettük volna ennél fogva, ha az állandó választmány és a közgyűlés nem tanusított volna olyan hűvös magatartást a torontáli átirattal szemben, melynek tartalma a kormány szándékaival is egyezik, hanem ha azt pártolólá vették volna tudomásul, a mint azt a megyei Ellenzéknek ennél a pontnál felszólaló szónokai Varga János, Deák János, Kubinyi Endre és Dr. Franciszy Lajos kívánták.

Felszólalásuknak különben meg volt az az eredménye, hogy az elnöklő főispán kilátásba helyezte a tisztviselő vasárnapi munkaszünetének szabályrendeletét való rendezését, mely kijelentéshez a közgyűlés egyhangú helyesléssel hozzájárult.

## Nyitra megye őszi közgyűlése.

Élénk érdeklődés és feszült várakozás között nyílt meg f. hó 29-én a törvényhatósági bizottság őszi közgyűlése.

Már a gyűlést megelőzőleg néhány nappal mozgott valami a harasztban, a mi sejteni engedte, hogy az őszi közgyűlésnek érdekes szenzációi lesznek. A szabadelvű pártban nagy értekezletre készülődtek, hogy azon Markhot Gyula

Mindegyiknek egy irtalmassági cselekedetet kell gyakorolnia, a kié lesz nagyobb, az lesz a győztes. Meghatározták a napot is.

Mikor másnap a szekundánsok összejöttek megállapítandó ki a győztes, a párbaj így esett ki:

Honka három árvagyermeket ruhával látott el; Teréz eladta az ékszerait és a kapott pénzüsszeget a város három legszegényebb családjá közt osztotta szét. A győztes ekként Teréz volt.

Mikor erről értesült Aladár, beleegyezett. Az öreg tanár azonnal elment Aladár szüleihez, hogy megkérje kezét leánya számára.

Ford. *Buday József.*

## Halottak éjjelén.

Késő éj volt már és én még mindig ott künn bolyongtam a jeltelen sírhantok közt. Félelem és rettegés vett erőt rajtam. Két-három órával azelőtt még száz és száz ember járt ott fel-alá, vakító fény terjesztette sugarait mindenfelé, és most . . . . . eltűnt minden élet, homályba borult az egész látóhatár. Elbucuzott már örökre az utolsó pislogó mécs is, hogy ne legyen többé semmi, a mi csak parányi fényt is derítsen a kis halmok közé.

alispánnak bizalmat szavazzanak. Ez a szándék nyilvánvalóvá tette a szabadelvűpárt azon törekvését, hogy a bizalmi ügyet a közgyűlés elé vigyék azon oknál fogva, mivel Markhot Gyula ellen a párt Bánffyánus tagjai részéről intézett támadások nemcsak az ő személye, hanem hivatalos működése ellen is irányulnak. Ez tényleg így történt is.

A közgyűlést megelőző napon a szabadelvű párt Markhot Gyula mellett nagy bizalmi manifesztációt rendezett. Ennek a házi ünnepségnek a zajából hangok hallatszottak ki, melyekről mindenki azt tartotta, hogy azokra a közgyűlés visszhangot fog adni.

Az Ellenzék, hogy minden eshetőségre készen álljon, nagy számmal vonult fel a közgyűlésre, megszállván a balmezőnek ülő és álló helyeit. Közvetlen a közgyűlés megnyitása előtt egyik szenzációs hír a másik után szállongott be a terembe. Rebesgették, hogy a szabadelvű párt főemberei erős kijelentésekkel fogják elítélni a Bánffyánusok üzemeltetéseit, sőt maga az alispán is megragadja az alkalmat ellenségeinek lesújtására. Az a hír is elterjedt a teremben, hogy Miava vidékéről néhány, nemzetiségi velleitásokban utazó tót atyafi érkezett be, a kik, ha majd szóba kerül a nemzetiségi törvény revíziójára vonatkozó javaslat, tótul szólalnak fel és botrányt idéznek elő.

A miavai atyafiak csakugyan megjelentek és feltűnés nélkül a terem egyik sarkában foglaltak helyet. Vezérük Bohiczky krajnai evangélikus lelkész a nemzetiségi törvény revíziójánál fel is szólalt, de magyarul s eléggé tiszteletudó hangon. Így is a legzajosabb ellenmondásokkal találkozott, melyek minduntalan megszakították beszédét, melyben meg nem rezzent a magyar hazafias érzésnek egyetlen egy hangja sem.

Tekintve a puskaporos hangulatot, a miavaiak elég szárazon vitték haza a bőrüket. Puskaporral pedig a napirend előtt lefolyt jelenetek töltötték meg a levegőt. A főispán kegyeletes, szép szavai után, melyekkel a napirend előtt a Kossuth-ünnep és a kolozsvári Mátyás király-ünnep nemzeti jelentőségét méltatta, felemelkedett Esterházy János gróf, s rámutatva azokra a támadásokra, melyeket egy *zuglap* (t. i. a Nyitra megyei Ellenőr) intéz az alispán ellen, felháborodásának adott kifejezést az alispán ellenségeinek nemtelen eljárása felett.

Zúgó helyeslés fogadta a gróf szavait. „Hol vannak, kik azok a titkos támadók, hadd lássuk őket“ kiáltások töltötték be a termet. Gróf Esterházy után Emődy József szólalt fel, a ki szintén

súlyos szavakkal pálcát tört a szabadelvűpárt Bánffyánusainak vakandok munkája felett s egyszersmind indítványozta, hogy a közgyűlés Markhot Gyula alispánnak bizalmat szavazzon.

Szűnni nem akaró taps és éljenzés zúgott fel Emődy szavaira a teremben. A közgyűlés percekig tüntetett az alispán mellett, s e tüntetésben résztvett az ellenzék is, mely a szóban forgó ügyet tisztán a közérdek szempontjából felfogva, nem habozott egy pillanattal sem kifejezést adni azon meggyőződésének, hogy a Bánffyánusok árnyas törekvéseivel szemben ezidő szerint Markhot Gyulának az alispáni székben való megerősödése úgy a kissé javuló politikai tisztességnek, mint a vármegyei adminisztrációnak fontos érdekét képezi. Egyébként hangsúlyozniuk kell, hogy az ellenzék magatartása Markhot Gyula politikai pártállása iránt legesekélyebb bizalmat sem involvál, sem nem jelenti azt, hogy az Ellenzék az alispánnak minden egyes hivatalos tényét kifogástalannak tartja és helyesli.

A közbizalom megnyilvánulása után az alispán emelt szót. Ritkán történik meg, hogy egy köztisztviselő a törvényhatóság színe előtt olyan rendkívül éles, az ellenfelet igazán porig lesújtó védő beszédet mondjon, mint a minővel Markhot Gyula sikra szállott nyílt és titkos ellenségei ellen. Más körülmények között feltétlenül el kellene ítélnünk azt a kiválóan éles hangot, de olyan természetű támadásokkal szemben, a minőkkel Markhot egyéni és tisztviselői becsülete ellen törnek, valóban nehéz volna megmondani, hogy az általa használt hangon kívül, melyik volna az, mely a támadók erkölcsi jellemének és a támadások természetének jobban megfelelne.

Egy kottéria alakult ellene — úgymond — melynek tagjai egyik kezökben lovagias keztyűt tartanak, a másikkal sarat markolnak fel. Ő a keztyűt felvette, a sarat azonban visszalöki támadóira. Nem tekintheti komoly, férfias mérközésre méltó ellenfeleknek azokat, kik támadásaik szintájával lesüllyednek a kloakák piszokjág.

Markhot beszéde után, mely Meskó Pál indítványára gróf Esterházy János és Emődy József felszólalásaival együtt kinyomatik és a törvényhatósági bizottság tagjainak megküldetik, a közgyűlés végre áttért a napirendre. A tárgyszerű 7-ik pontjánál még egyszer alaposan elverték a port a Nyitra megyei Ellenőrön és az azt fentartó „kottérián.“

Most már azonban néppárti ember suhogtatta a nádipalcát, a vágvecsei kerület országgyűlési fiatal képviselője, Ajtics Horváth Dezső, a ki ez alkalommal a legkedvezőbb világitásban mutatta

be erőteljes szónoki tehetségét. Törül metszett magyar kiejtésével, szép csengő hangjával, előadásának gördülő folyékonyágával pompás keretet vont meg tartalmas beszédének, melyre alkalmat nyújtott a Nyitra megyei Ellenőrnek a belminiszterhez intézett és ettől a közgyűléshez utasított panasz, mely abban állott, hogy az említett újságnak a megyei hivatalos hirdetéseket nem adták át, bár azok közlésére díjtalanul vállalkozott. Persze, hogy jók lettek volna a hirdetések egy kis reklám céljából.

Horváth Dezső beszéde egész terjedelmében így hangzik:

Méltóságos Főispán Úr!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Tárgyaltatott előttünk a Ny. E. megfelelő bevezetett panasz, mely körülmény megerősít engem szándékomban, hogy én is a törvényhatóság s így a vármegye színe elé járuljak panaszom, sérelmem és méltatlankodásom kifejezésével.

A Ny. E. t. t. B. teljes általánosságban rágalmozza a néppártot a hazafiatlanság kárhuzatos vádjával és a pánszlávokkal való pak-talással gyanusítja meg azt.

Ismerve t. t. B. a Ny. E.-nek mindnyájunk által nem eléggé kárhuztatandó, személyes celzatosságú, jobban és kevésbé rejtett célú törekvéseit, mint sok ilyes dolgára, úgy ezen rágalmozásra is egyszerűen nem reflektálnék, ha épen ezen nagy általánosságban, minden jóakarát árnyalatát kizárólag vádolva meg egy minden izében hazafias törekvésű pártot, nem végezne úgy a párt, mint annak minden egyes tagjának legszentebb hazafias, magyar nemzeti erőssége ellen olyan sötét aknamunkát. Mert a t. t. B. akkor, midőn országos vonatkozással oly fontos nemzetgazdasági és politikai kérdéseknek, hogy úgy mondjam válságos perceit éljük: midőn megyénkbe való tekintettel látjuk e törvényhatóság kebeléből a nemzetiségi viszonyok tanulmányozására kiküldött, a legnagyobb hazafias érzéssel megáldott bizottságnak jelentését előttünk feküdni, s olvassuk a tótságnak elszomorító térfoglalását megyénkben a magyarság rovására, akkor tehát, midőn ily fontos kérdésekben a legnagyobb összetartására volna az egyes pártoknak szüksége: oly hamis dinamittal töltött bombákkal dobálni egy minden alkalommal hazafias törekvéseiről ismert pártba és annak igaz hívei közé nemcsak célt tévesztett, elítélendő dolog, hanem — mint az alispán úr is imént helyesen kifejezte — bűn.

T. t. B. minden szabály alól van kivétel, minden fának meg vannak a maga parazitái, minden pártnak meg vannak a maga kelései, ezt tudjuk és látjuk; nem is állítom, hogy bármely párt ment volna ilyen salakos elemektől, sőt az sem lehetetlen, hogy ezen rejtődő alakok épen a hazafiatlan törekvések

Máskor ily sötét éjjel néma csend honol a szomorúság e helyén, most . . . szűnet nélkül csengett a kápolna kis harangjának bús hangja, hogy imára szólítsa a hívők ezreit. A távolban hatalmas éjszaki szél üvöltött, a közelben lassu tétovázó léptein kísérteties zaja hangzott. A holtak birodalmában megszünt minden öröm, szomorúságról regél még a legkisebb hervadt fűszál is. Minden csak azt mondja: „Memento mori!“

Járok-kelek, kutatok-keresek, de élő lényt többé nem találok. Ott állok már azon szomorúfűz alatt, honnan egy évvel előbb egy megrázó jelenetnek voltam fül- és szemtanúja. Látom azt a padot is, melyen az a fájdalomtól megtört alak ült; sőt látom azt a sírt is, melyre ráborult és a melyet keserű könnyeivel áztatott, de őt . . . már nem látom.

— Talán beteg? Vagy talán már ott fenn örvend azzal, kiért itt annyit szenvedett?

Közelebb lépek.

— Tehát mégis igaz? Nem kápráznakszemeim? A régi sir mellett egy új.

— Bizonyára a te sírod, boldogtalan ember!

Mindenszentek napján bucsu volt a faluban. Én is hivatalos voltam.

Hangos mulatozás közt telt az idő. Azonban a legnagyobb vígság közepette egyszerre szokatlan szomorúság fogott el. Szótalan lettem.

— Mi bajod? kérdik a jókedvű cimborák.

— Semmi! Eszembe jutott valami.

Igen. Halottak esteje.

Halottak esteje és . . . falusi bucsu esteje. Mily ellentét! Az . . . a mély szomorúság, ez . . . a határtalan vígság.

Tapasztalati tény.

Mihelyt esteledni kezd, megélnék az utcák. A falusiak egy része gyászruhában, koszorúval kezében a temetőbe siet, hogy kedvesei iránt lerója a kegyelet adóját; a másik része korcsmába vonul, hadd élje világát!

A korcsma előtt álló cigány bús nótái könnyeket csálnak ki a temetőbe vonulók szeméből: a korcsmába érkezők pedig nagy hangosan azt kiáltják:

— Ne ilyen szomorut, — te more, — gyere be és húzz valami talp alá valót!

Azok koszorúval díszítik a kedves halott sirját; mécses, viasz- vagy fagygyertyát gyujtanak kegyeletük jeléül, imát mondanak és keserű könnyeket hullatnak, melyeket a multra való visszaemlékezés fakaszt: ezek zöld fenyőágakkal ékesítik fel a korcsmát; fényben úszik

minden; szól a zene, mulat öregje, táncol a fiatalja; nagyot kurjant mindenik és az izzadság csak úgy csorog le homlokukról.

Ott künn minden csak azt mondja: „Memento mori!“ itt benn sok rekedt torok kiáltja: „Soh'se halunk meg!“

Ott künn borzadva üritik; a keserűség kelyhét, melyet nekik e sivár élet juttatott: itt benn vig koccintás között fogyasztják a szőlő zamatos vagy karcos levét.

Ott künn sóhaj és könny tanyáz: itt benn kurjantás és kacaj verdesi a fülledt levegőt.

Onnan búbanattal telve, szótlanul távoznak egy-két óra mulva: innen nagy hangosan, muzsika- és énekszóval éjfélután egy-két órakor.

Halottak esteje és tánc mi más, mint megterés és bűnbeesés.

Éjfél felé járt az idő.

Csak nagynehezen tudtam elbúcsúzni a búcsút „járóktól“, és utnak indultam.

Még jó messze voltam a várostól, mikor már hallani lehetett a temetőkápolna kis harangjának csengését.

— Miért szól most ez a kis harang? kérdem a kocsistól.

vádja elől meneküldők bújnak valamelyik pártnak leple alá. Azt azonban határozottan állíthatom és állítom, hogy ez minden pártban előfordul kivétel nélkül, állítom ezt azonban anélkül, hogy azért ezen vagy más pártot megragalmazzak a hazafiatlanság vádjával és hogy megvonnám tőle azon jóindulatu feltevésemet, hogy szívesen szabadulni óhajt ezen salakjától és hogy ezt momentán nem teheti, csak azért van, mert maga sem tudja, kik azok.

T. t. B. ha a cikk és cikkek felhívást intéztek volna a pártokhoz, hogy fel politikai pártok, szövetkezzünk, tegyük félre az elvi ellentéteket, melyek azonban csak és kizárólag politikai nézeteinkben és nem szent hazafias érületünkben tesznek közöttünk különbséget, fogjunk kezet közös munkára, és közös elhatározással vessük ki ezen még gyanus salakot is közülünk, és teljes megvetésünkkel tegyük őket lehetetlenné; akkor hasznos munkát végezett volna magyar nemzeti egységünk javára, mint így midőn minden neki nem tetszőt, sőtét céljai elérésében utjában állót — minden bõrre szerinte alkalmas suvix-ával bemázolni akar. Akkor pedig t. t. B. míg ez a lap, ez az újság, ez a papíros az említett szellemben nem jár el, addig én mint a törvényhatóságnak tagja működése és célzatossága felett rosszaságnak adok kifejezést és ragalmazó cikkeit itt a törvényhatóság s így a vármegye színe előtt úgy a pártom, mint a magam legszentebb hazafias érzelmeinkre hivatkozva a legnagyobb határozottsággal, kereken visszautasítom. (Zajos eljenzés és helyeslés.)

A délelőtt folyamán nagyobb hullámverést okozó eszmecsere folyt még a nemzeti bizottság jelentésének tárgyalásánál, Karsay Imre és Vincze Károly felszólalásai kapcsán. A közgyűlés gróf Esterházy János és Dr. Kostyál Miklós kimerítő és minden irányban megnyugtató szülő felvilágosításai után a bizottsági jelentést egyértelműen elfogadta.

A délután folytatott tárgyalásnak kiemelkedőbb pontja volt Torontál vármegyének az átírata, melyről lapunk más helyén szólunk.

## Újdonságok.

**Személyi hírek.** Liska János holicai törvényhatósági utbiztos betegség folytán 21. évi szolgálati idejének beszámításával, 620 kor. évi összeggel, munkaképtelenség címén nyugdíjaztatott. — Dr. Adda Victor tb. főorvos, nagytapolcsányi orvosnak okt. 28-ától számított három heti szabadságidő engedélyeztetett, ezen idő alatt a járási orvosi teendőket Dr. Berger Vilmos ottani kórorvos bizatott meg.

**Kinevezések.** Dr. Pongrácz Géza, Pongrácz Kálmán nyitrai kir. közjegyző fia, ki eddig mint

— Halottak éjjelén szünet nélkül huzzák, — hangzik a válasz.

Utunk a temető mellett el. A temető tulsó oldalról halvány fény ötlött szemembe.

— Ki lehet ott éjféltkor? Élő lény-e vagy egy holtnak bolygó lelke a szellemek órájában?

Leszálok a kocsirol s a fény felé tartok. A közelben elrejtőzve, borzalmas dolognak vagyok tanuja.

Egy virágokkal és koszorúval diszitett síron viaszgyertya ég. A sír előtti padon javakorbeli férfi ül. Arca sápadt; beesett szeméit majd a sírra veti, majd a távolba mereszi. Jobb kezében fehér kendőt tart, melylyel néha könnyeit törli, baljával pedig vastag botra támaszkodik. Egyszer csak mély sóhaj tör elő kebleből, könny tolu szemébe, ráborul a sírra és keservesen zokog. A mint felemelkedik, letörli könnyeit, elfoglalja előbbi helyét és meg-megszakítva, alig hallhatólag szomorú népdalt dudol:

„Sirjatok velem ti csendes berkek! Ne haragudjatok, ti holtak csontjai, hogy nyugalmatokat zavarom! Itt nyugszik köztetek egy lányka, ki telve volt szívósággal. Tőle elszakítva élni oly borzasztó!

Esküvel ígerte, hogy éjjelenként megjelenik, a a szellemek óraja elérkezik. Tizenkét óra már

közjegyző helyettes működött Galgócán, ugyanoda kir. közjegyzővé neveztetett ki. — Dr. Kramolin Victor főispán Dr. Kubiss Ágoston fővárosi gyakorló orvost az érsekújvári kórháznál rendszerezített új alorvosi állásra, továbbá Szpál József szolgabíró tb. főszolgabíróvá, dr. Roszival József tb. járási orvossá és Mazuiczél Ambrus számvevőségi gyakornokot tb. alszámvevővé nevezte ki.

**A nyitrai megyei ellenzék végleges megalakulása.** A nyitrai megyei Ellenzék f. hó 28-án látogatott értekezletet tartott, melyen Gróf Hunyady László elnök akadályoztatása folytán Mérey Lajos alelnök elnökölt. Az értekezlet mielőtt a vármegyei közgyűlés tárgysorozatának megvitatására áttért volna, saját házi ügyeit beszélt meg. Ezek során mindenk előtt elhatározta, hogy a már kidolgozott, elfogadott és legközelebb a belügyminiszterhez felterjesztendő alapszabályok értelmében véglegesen megalakul, szervezetét úgy a központban mint a vidéken működésbe hozza, egyúttal felhatalmazza a központi végrehajtó bizottságot, hogy az alapszabályok életbeléptetésére vonatkozó intézkedéseket megtehesse és egy megfelelő helyiségnek időről-időre való ki-bérléséről gondoskodjék.

A véglegesen megalakult Ellenzék tagjai közé eddigelé beléptek: Gróf Hunyady László, Mérey Lajos, Dr. Tóth Károly, Horváth Dezső, Deák János, Dr. Tóth János, Skarda József, Nemcsék Ferenc, Krachuny István, Dr. Dúdek János, Kútvaszer István, Wohland Ignác, Dr. Franciscy Lajos, Fülöpp László, Vargha János, Karsay Imre, Kubinyi Endre, Kardoss Károly, Bilek Rezső, Német István, Liska János, Sándorfy Nándor, Kondor István, Dr. Mihalovics Ede, Belák József, Bresztyenszky Kálmán, Dr. Puchovszky Bálint, Steffel Ede, Hayek Vincé, Kuniczky József, Tóth Kálmán, Vetzél Sándor, Dr. Janda József, Liska János, Oravszky Rezső, Csulen János, Duben Lukács, Hulényi József. Azon tisztelt elbarátainkat, a kik még be nem iratkoztak felkérjük, hogy csatlakozásukat lapunk szerkesztőségében mihamarább bejelenteni sziveskedjenek.

**Esküvők.** Nagy Zoltán, a magy. államasutak forgalmi tisztje Nagy-Surányban f. hó 30-án örök hűséget esküdött a nyitrai irgalmas testvérek templomában Palkó Ernő nyugalmazott takarékpénztári pénztárnok kedves leányának Máriának. — Constantin Pál tapolcsányi szolgabíró október hó 25-én házasságra lepett Koch Elza kisasszonnyal, Koch József m. kir. postafelügyelő leányával Pozsonyban.

**Halálozás.** Husz János, vágsellyei ügyvéd és földbirtokos, Nyitrai megye tvhatósági bizottságának tagja okt. 26-án hirtelen elhunyt.

rég elmúlt és én meg mindig egyedül állok itt sírja mellett.

Ni, mit látok amott a temető falán! Mindig közelebb és közelebb jön felém. Hőfőher ruhaja mennyei ékszerrel van diszitve. Óh, ha az én kedvesem lenne!

Igen, az vagyok. Borzasztó az enyészet sírja! Tekints le, mily rettenetes és komor itt minden! A férgek tanyája ez. Távozz tőlem, míg a halál érted nem jó!

Hát örökre elhagyjalak? Ha többé karjaimba nem zárhatlak, akkor... pihenj szelíden és nyugodtan! Menj le csendes hajlekedba és készíts helyet számomra, mert holnapig megöl a fájdalom!

Ott fenn akarok veled találkozni, a hol többé senki sem választ el bennünket!.....“

A zokogás elfojtja hangját s elhallgat. Kevés vártatva feláll és körülnéz. De hiába! Ujra leül és búsan maga elé tekint. Mikor a viaszgyertya utolsó lobban és... elalszik, ott hagyja a szomorú helyet.

Most már ő is ott aluszsza örök álmát kedvese mellett. Nem ejti többé könnyeit e napon, mert a halál már megkönnyít rajta.

Richter M. István.

**Egyházmegyei hir.** Biringer Ádám, c. kanonok és nyitra-alsóvárosi plebános, a nyitrai kerület alesperesévé neveztetett ki.

**Adomány.** Bende Imre püspök a gerecséri kántortanítói lak és az ottani iskola javítására 300 koronát adományozott, melyért ömeltőségének ez úton is hálás köszönetet mond Kardoss Károly plebános, iskolaszéki elnök.

**Pályázat ösztöndíjra.** Csáky Petronella grófnő által, gazdasági tanintézetek vagyontalan hallgatói részére tett alapítvány kamataiból négy, egyenkint 600 koronás ösztöndíjra az 1902—1903. tanévre pályázat hirdettetik. A kérvények f. évi november 1-ig a magyar óvári gazd. akademia igazgatóságánál vagy a debreceni, kassai, kesztelyi és k. monostori tanintézeteknél nyújtandók be. Előnyben részesülnek első sorban teljesen árvák, esetleg oly vagyontalan hallgatók, kiknek atyjuk már nem él.

**Krajcáros napilap Nyitrán.** »Uj Lap« címen új napilap jelenik meg Budapesten, melynek példányai Nyitrán házhoz hordozva naponként egy krajcárba kerülnek. A vállalatnak feladata kiszorítani azon erkölcsrontó és botrányhajhászó napisajtót, mely elcsősága mellett befurakodott a családokba de megmételtyezte azokat, úgy hogy gondosabb szülők kénytelenek rejtegetni gyermekeik előtt. Az igazán gondosak azonban fordítsanak hátat azon sajtónak és rendeljék meg az »Uj Lapot«, mely élénk szerkesztés mellett bámulatos olvasó áron, naponként egy krajcáron kapható és minden nevezetesebb politikai vagy társadalmi érdekű hirt szellemes feldolgozásban egész frissességében közöl. Az »Uj Lap« elárusítását már holnap nov. 2-án megkezdik Nyitrán.

**Ünnepély a legényegyletben.** A nyitrai kath. legényegylet fővédnökének és jövendőjének ő méltósága Bende Imre püspök urnak tiszteletére sz. Imre napját követő vasárnapon, vagyis november 9-én ünnepélyt rendez.

**Vármegyei telefon.** Markhot Gyula alispán határozott ígéretet tett, hogy legközelebb tanulmány tárgyává teszi a törvényhatósági telefon létesítését és ha annak felállítása nagy anyagi áldozatokba nem kerül ez iránt javaslatot fog be-terjeszteni a közgyűléshez. — Mi, akik a törvényhatósági telefon intézményét már évek előtt különös figyelem tárgyává tettük, csak örvendeni tudunk, hogy a telefon vármegyénkben általános elterjedést nyerend. A községek, ughisszük, szívesen fogják meghozni azt a kis áldozatot, amit a telefon felállítása rájuk ró. A költségek ughis meg fognak térülni azon jövedelmekből, melyek a telefont napról-napra szemmeláthatólag köve-tek. Nem is említjük azt az előnyt, ami éppen a vármegyei kormányzatra származik, hogy t. i. közegeivel rögtön és igen olcsó áron közleked-hetik.

**Kis és nagy szentek.** A nemzetiségi bizottság jelentését tárgyalta a megyei közgyűlés. Karsay Imre és Vincze Károly aggodalmukat fejezték ki a bizottsági jelentés némely kitétele felett, mely azoknál, a kik a vármegyei viszonyokat nem ismerik, könnyen téves felfogásokra, a katolikus iskolák hazafias szellemének meggyanúsítására szolgálhat okot. Erre felállott Esterházy János gróf, s az őt jellemző ötletességgel körülbelül a következőket mondá: Távol állott a bizottságtól az a szándék, hogy a katolikus iskolákra, vagy a kath. papságra akárcsak a gyanúnak az árnyékát is vesse. A katolikus papságnál a hazaszeretet össze van forrva a papi jelleggel olyannyira, hogy jó kath. pap nem lehet rossz hazafi. Mi katolikusok — ughmond — tiszteljük a szenteket, a kik mindnyáján a katolikus vallás szellemétől teljesen áthatott férfiak voltak, de tessék közülök csak ekkora — itt a szónok irónjának egy csipetnyi részecskejét felmutatta — szentet mutatni, a ki rossz hazafi volt volna. Ellenben azt tudjuk, hogy sokan közülök királyok voltak, államférfiak, hadvezérek, tudósok, művészek stb. A csipetnyi szentekre való hivatkozás megtette hatását, Esterházy gróf az ő eredeti ötletével oda talált, a hova célzott, kifejezte azt az igazságot, hogy a kat. egyház szentjei a szentség fókán különbözhetnek egymástól, de a hazának tartozó hűség és szeretet dolgában mindnyájan egyformán nagyok. A kath. papság pedig ezektől tanulja teljesíteni az élet-kötelességeket. Ergo...

**Katonai hírek.** Humitza János őrnagy, megyénkben ismert közös hadseregbeli főtiszt, Babóthy Pál birtokos veje, a 12. sz. komáromi ezredtől a győri 19. sz. ezredhez helyeztetett át. Tomiás György, ki ezredes korában hosszabb ideig Nyitrán szolgált, altábornagygyá. Sztáray Lajos őrnagy alezredessé s egyúttal Fehérvárra helyeztetett át. Willerding Agost százados őrnagygyá, Albecker Mátyás II. oszt. százados I. oszt. századosgyá, Valentini János főhadnagy századosgyá, Majláthy Tibor főhadnagy századosgyá, Skvor Dezső hadnagy főhadnagygyá, Gyenes László tiszthelyettes hadnagygyá, Újváry Zoltán tiszth. hadnagygyá Budapestre athelyezve, Dallström főhadnagy Nyitráról Lévára, Berló István hadnagy Lévára, Váray Károly alezredes pedig Székesfehérvárról Nyitrára helyeztetett át.

**Kereskedelmi tanfolyam Nyitrán.** Erdélyi Lipót nyitrai izr. elemi iskolai tanító f. évi november hó 1-én kezdődő kereskedelmi kurzust nyit leány-hallgatók számára.

**Adakozás a felsőbb leányiskolai ifjúsági segélyzö-alapra.** Újabb adományok: Mayer Endre kisucaujhelyi káplán 2 kor., Schosty Mária és Veron II. o. t. 4 kor., Csemniczky Gézáé 1 kor., Csemniczky Lajos 1 kor., Prenoszil Ödöné 1 kor., Halmay Mária 60 fil., Erdős Ákosné 60 fil. *Seeber Valéria* I. o. t. ivén: Merkader Edén 1 kor., Sinkovicsné 1 kor., Faschler Ferencné 1 kor., Seeber Ferencné 1 kor., Horváth Antalné 1 kor., Kosa Dezső 1 kor., *Weisz Vilma* I. o. t. ivén: Geber Janka 1 kor., Saffár Józsefné 30 fil., Weisz Fanni 30 fil., Vicset Gyuláné 40 fil., Bacsa Jánosné 1 kor., Würmer Károlyné 1 kor., N. N. 20 fil., N. M. 40 fil., Ott Andrásné 1 kor., Duboviczky Imre 40 fil., N. N. 1 kor., Szikra Istvánné 60 fil., Nezeitig Józsefné 40 fil., *Hradil Margit* I. o. t. ivén adakoztak tizenheten 9 kor. 4 fil. — N. N. 1 kor., Modrányi Mariska 20 fil., Narancsics Julia 40 fil. *összesen 34 kor. 84 fil.* Az előbbi gyűjtéssel 940 kor. 28 fil. Dr. Dudek János igazgató.

**Kanonok mint lapszerkesztő.** A „Pressburger Tagblatt” című keresztényirányú napilap szerkesztését Gaibl Sándor, pozsonyi kanonok vette át. Gaibl urral most a második kanonok szerepel kath. lapszerkesztők között. Az első volt t. i. dr. Giesswein Sándor, győri kanonok, ki ez év folyamán vette át a „Dunántúli Hirlap” szerkesztését. Örvendünk, hogy keresztény körökben mindinkább szűnni kezd azon előítélet, melyet eddig a sajtó iránt sok helyütt tanúsítottak. Kívánjuk, hogy az új szerkesztő alatt t. i. lapársunk tovább is erősödjön és virágozzék.

**Sasvár község díszpolgárai.** Sasvár község dr. Kramolin Viktor főispánt, valamint Markhot Gyula alispánt a királygyakorlatok alkalmával tanúsított tevékenységükért és a község iránt tanúsított jóindulatukért díszpolgárává választotta.

**Újabb néppárti felmentés.** Brestyenszky Kálmán, privigyei földbirtokos, ismert néppárti felkes vezért a privigyei kerületben, izgatás címen perbe fogta e nyáron a nyitrai kir. ügyészség, azon címen, hogy ő megjelent a szomszéd zászabokrthi kerületben a választás előtt és ott az úri osztály, nevezetesen a zsidók ellen izgatott. A nyitrai törvényszék a múlt nyáron törvényt ült felette és Brestyenszky urat 200 korona bírságra és két heti elzárásra ítélte. A pozsonyi királyi tábla október hó 31-én Mérey Lajos jeles nyitrai ügyvéd meggyőző érvelése után az ítéletet megváltoztatta és Brestyenszky Kálmán urat teljesen felmentette. Reméljük, elég lesz ez a nyitrai liberálisoknak s abba hagyják az ádlatlan hajszát.

**Egy orvos a vádlottak padján.** Dr. Bienenstock Ignác, nyitrai orvos ezen elmúlt hétnek egész folyamán a vádlottak padján ült a nyitrai törvényszék fenytő bírósága előtt. Az ügy tárgyalása egész hetet vett igénybe, az ítélethozatalra azonban csak a jövő hétfőn kerül a sor. — Állapotainkra jellemző eset, midőn egy kiterjedt praksissal rendelkező orvos, kinek elég népszerűsége volt a városban, öt napig kénytelen ott ülni, a hol két évvel ezelőtt a férjgyilkos Kárász Veront láttuk. Őszintén megvalljuk, nem szívesen foglalkozunk ez esettel, de hírlapírói kötelességünk kényszerít reá. — Dr. Bienenstock Ignácnak már vagy három évvel ezelőtt volt egy kellemetlen ügye, midőn azzal vádolták, hogy 600 frttal dr. Lange Kálmán honvédorvost megvesztegetni akarta néhány jómódú zsidó katonaköteles kiszabadítása végett. Dr. Bienenstock akkor

lemondott katonatiszti rangjáról, körorvosi állásáról. De nem soká élvezhette a nyugalmat. Múlt évben január végén újabb kalamitásba keveredett, melynek most volt a tárgyalása. Röviden arról van szó, hogy Vályi Lajos, nyitrai bírósági végrehajtó biztosította magát baleset ellen az Assicurazioni Generali helybeli ügynöke Faith Zsigmondnal. Vályi a biztosítást megunta és a fizetést beszüntette. A vád szerint, Faith tovább folytatta a fizetést s dr. Bienenstock által kiállított egy orvosi bizonyítványt, hogy Vályi-t baleset érte, kinek mint ő állítja semmi baja sem volt, s a pénzt felvették anélkül, hogy Vályi tudott volna a saját balesetéről. Hasonló eset fordult elő Fleischmann assakürthi birtokossal, nem különben Villmek Camillo volt vicsáp-apáthi birtokossal, kik szintén mindketten biztosítva voltak baleset ellen, a további biztosítást később beszüntették, s mégis dr. Bienenstock orvosi bizonyítványa alapján a biztosított összeg kiadatott, de nem nekik, a kiknek semmi bajuk sem volt, hanem illetéktelen kezeknek. A feltűnést keltő eset nagy hallgatóságot csalt a tárgyaló terembe, kik a vádlottak (Faith Zsigmond) ismert voltánál fogva feszült figyelemmel hallgatták a hosszadalmas eset lebonyolítását. — Nem akarunk a bíróságnak elébe vágni, de Bienenstock már el van temetve ha felmentik is, mert nem tétélezhető fel a nyitrai bíróságról, hogy egy állásban levő embert öt napig zaklasson a vádlottak padján egy közönséges büntény miatt. Láttuk mi e nyáron ugyanazon vádlottak padján Sándorfi Nándor lopassói plebánost is a kancelparagrafus miatt, ki időközben felmentetett Pozsonyban; de ha előíteltük is, a közvélemény nem ítálta volna el. Mig egy orvos család gyanuja alatt állván, súlyos csorbát szenved jó hírnevében még ha felmentik is.

**Közrendészeti javaslatok.** A nemzetiségi viszonyok tanulmányozására kiküldött bizottság II. füzeté e napokban jelent meg. Ebben a bizottság a közrendészeti szempontból szükséges intézkedéseket és javaslatokat sorolja fel, melyeket Nyitramegye őszi közgyűlése a népoktatásügyi javaslatokkal egyetemben egyhangulag elfogadott. Az eddig megjelent két füzettel be van fejezve a bizottság munkálatainak azon része, melyet a bizottság az őszi közgyűlés bírálata alá bocsájtani szükségesnek tartott. A közrendészeti füzetben felsorolt javaslatok remek irányú, eszmegazdag és széles látókörbe vont indokolásának szerzője Mérey Lajos, mig a népoktatásügyi füzet nagy tanulmányra valló fejtegetései Dr. Kostyal Miklós jeles tollát dicsérik.

**Dr. Janits Imre és a zsidók.** Feltűnést keltett itt a nyitrai szabadelvű párt gyűlésén, e hó 28-án és a másnapi megyei közgyűlésén, hogy dr. Janits Imre, nyitrai szabadelvű párti képviselő nem jelent meg. A szabadelvűek ezt felette rossz néven vették különösen neki. Igaz, hogy a másik két szabadelvű párti képviselő is távol volt, t. i. Vietorisz Miklós és dr. Szulyovszky Dezső, de ezeknek távolmaradása érthető. Különösen rossz néven vették neki a zsidók. A nyitrai zsidók egyik kiváló embere, a ki a helybeli szabadelvű párt oszlopos tagja, elkésredetten kiállt fel, hogy ha 1901-ben a nyitrai kerületbeli 320 zsidó választó nem támogatja dr. Janitsot, akkor ma Enődy a nyitrai képviselő és ő mégis megteszi nekik azt, hogy sztrájkol. Mi dr. Janits urnak politikai ellenfelei voltunk mindig, de nem tagadhatjuk meg tőle a személyes rokonszenvet s egyúttal azt az aggályunkat fejezzük ki, hogy az ő politikai duzzogása könnyen mandátumába kerülhet Nyitrán. Dr. Janits urnak kioktatására ugyan nem érezünk magunkban hivatást, de annyit minden — a helyi viszonyokkal csak kissé ismerős — ember is be fog látni, hogy a vármegye támogatása nélkül Nyitramegyében szabadelvű képviselő nem lehet senki. Azt megtanulhatta volna dr. Szulyovszky Dezső példájából, aki 1893. év januáriusában Stummer báró minden támogatása mellett is alaposan megbukott Tapolcsányban.

**Templom szentelés.** A nagy-béliczi plebánia templomot, a melyet a múlt nyáron át kívül-belül egészen átépítettek és esinosan restauráltak nov. hó 2-án Venczell v. püspök és püspöki

ált. helynök fogja megáldani. A megáldás reggel 9 órakor veszi kezdetét.

**Hirtelen halál.** A Gyürky utca 34. számú ház pincehelyiségében halva találták Matejka József napszámot, a ki szeszes italok mértéktelen élvezetéről volt ismeretes. Hirtelen halála okának kiderítése vegett a nyomozást megindították.

**Ujgyógyszertár Nagy-Tapolcsányban.** A vármegyei egészségügyi bizottság okt. 27-én tartott ülésében tárgyalás alá került Misuta Károlynak N.-Tapolcsányban felállítandó második gyógyszertárra vonatkozó kérvénye; a várm. tiszti főorvos N.-Tapolcsányban egy második gyógyszertár felállítását szükségesnek találja, azonban a forgalmi kör előzetes megállapítását indítványozta, ami el is rendeltetett.

**Állami len-kikészítő intézet Rajecen.** Osztruloczky Géza trencsényi főispán kiváló gondját kezezi, hogy a vidéki nép némi keresethez jusson. Mint lapunknak Rajecről jelentik, ő méltósága a multkor megfordult Rajecen és megszemlélte a terepet, a „régí vásártéren” alkalmas helyet talált gőzlenáztató intézetre. A vállalat részvénytársaság leendő, vagy pedig vállalkozónak adatik át. Az állam az intézmény felállítására egyszer s mindenkorra 30,000 koronával járul. Van rá kilátás, hogy már a tavasszal hozzá fognak az építéshez.

**A nőtlenség hódítása.** Az 1900. év végén eszközölt népszámlálás szomorú eredményeket mutat a házasságkötés körül. A házasság „igája” mindinkább súlyosabbnak látszik a magyar ember előtt s lehetőleg iparkodik tőle szabadulni. A népszámlálás szerint házasságon kívül él 10,314,594 vagyis az összes lakosságnak 53%, a házasságban élő férfiak és nők összes száma 7.774.648, mig özvegyen (férfi és nő) 1,176.843 vannak. Igaz ugyan hogy az első számban a nőtlenség és hajadonok legnagyobb részét olyanok teszik, kik házasságra nem is képesek, t. i. a gyermekkorban levők. Ezeknek számát egyelőre még meghatározni nem lehet, mert a statisztika még nem bocsátotta a nagy közönség rendelkezésére feldolgozott adatait, de annyit lehet konstatálni, hogy az utóbbi népszámlálás óta nőtlenség (hajadon) személyek száma tíz év alatt kerek egy millió 200 ezerrel szaporodott, mert 1890-ben a nőtlenség (hajadon) személyek száma volt Magyar és Horvátország területén 9.115.880. Habár a nőtlenség ezen szaporodása részben a születési szaporodásra irandó is fel, mégis nem tagadható, hogy a nőtlenség is óriási mérveket öltött legutóbbi 10 év alatt. Különösen a városokban a nő (férjes) egyének alig egy harmadát teszik ki a lakosságnak mint pl. Budapesten (33%) Azért nem csoda, ha újabb időben a fővárosban is emelkednek hangok, hogy a régi lex Poppeat, mely a nőtlenségben élő férfiakat érzékeny adóval sújtotta, Magyarországon is be kellene hozni. Ha ez t. i. így megy fokozatosan, mint eddig néhány évtized óta a városokban, akkor nemcsak a mamákra és leányokra, hanem az egész társadalomra is jelentékeny bajok származhatnak belőle.

**Veszedelemes kutya.** Nyitrán, a Tóth Vilmos utcában egy nagy vadászból Matyó Jánosné kis-hindi lakosnót földre teperte, nevezett asszony esés közben balkezét törte, kórházba szállították.

**Vörheny járvány Privigyén.** A privigyei járás főbírájának jelentése szerint ott a vörheny járványosan lépett fel; az elemi iskolák hatóságilag bezárattak.

**A szerencse olyan, mint a lidérc.** Az emberek gyarlósága abban tűnik ki, hogy szerencséjüket egész életükön át ott keresik — a hol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc, maga mutatja meg magát csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. — A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeresemény, a 600.000 koronás jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott  $\frac{2}{100}$  beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsésebb főúrusító egyszerre nyolc szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencséjét és rendeljen osztálysorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest, Bálvány-utca 10. Az új terv szerinti, 5000 nyereseménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának huzása már 1902. évi november hó 20. és 21-én tartatik meg. — A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolcad 1 K. 50 fillér.

## CSARNOK.

## Adatok a nyitra-városi plebániák történetéhez.

Írta: Wagner József.  
(Folytatás.)

## Plebánosok.

1. 1332—1337 között. **Farkas**, sz. Mihály egyházának plebánosa, ki javadalma után pápai tized fejében 12 garast fizetett.
2. Ugyanakkor. **András**, sz. Jakab egyházának plebánosa ugyanazon címen 17 garast fizetett.
3. Ugyanakkor. **János** a Boldogs. Szűz kövesdhegyi templomának lelkésze 10 garast fizetett.
4. Ugyanakkor. **Péter**. Sz. István király templomának lelkésze (Párutca) 4 garast fizetett. (Mon. Vat. I. 1. 200.)
5. 1401—1402. **János**, sz. Jakab egyházának plebánosa, kit 1401-ben a bazini grófok összes ügyei védelmével bíztak meg Midőn pedig a következő évben Stibor vajda a nyitrai várat elfoglalta, János február 27-én Czeder várkapitánytól írott engedélyt kapott, hogy a várból plebániájába mehessen, és hűveinek gondját viselhesse; ugyanban, hogy köteles legyen azokat Zsigmond király iránti hűsége buzditani. (Nyitrai várm. Monogr. 551. — Tagányi K. Apróságok megyénk multjából. Nyitra. Közl. 1886. 27. sz.)
6. 1498. **Fabián** párutcai plebános, ki ugyanazon év május 25-én a nyitrai káptalan előtt kijelentette: hogy tiszt. Péter kéri plebánossal, ki hűvelk-ujját véletlenül megcsontította, jóakaratu férfiak tanácsára kiegyezett és neki megbocsátott. (Nyitrai kápt. lev. Prot. parvum, fol. 15.)
7. 1505. **Balázs** sz. Jakab templomának plebánosa, ki nemes Laki András nyitrai lakosnak a káptalanban tett bevallása szerint, Miklós, sz. Borbálya oltárának igazgatójával és párutcai Fórys Kristóffal együtt néhai Laki Antal végrendeletének végrehajtója volt, s a hagyatékot az örök-hagyó szándékával egyezően kezelte. (U. o. fol. 25.)
8. 1505. **Gál** párutcai plebános. Erről is csak

annyt tudunk, hogy a káptalan előtt megjelenván, a néhai nemes Sartványi N. által a párutcai templom javára hagyományozott 25 forintnak hiány nélküli átvételét elismerte. (U. o. fol. 23.)

9. 1530. **Ádám** párutcai plebános, ki 1530-iki évi december 26-án kis-sarlói Báthor Balázs megkeresésére néhai Györik János özvegyével Katalinnal, és két más tanuval együtt a káptalan előtt esküvel bizonyítja: hogy néhai Györik Zsófia, ugyanazon Katalinnak leánya és Báthor Balásznak volt neje, nemesi kuriáját említett férjének és György nevű fiának végrendeletileg hagyományozta. — Ez az utolsó párutcai lelkész, kinek nyomára akadtam. (Ny. k. lvt. Prot. 1. 142.)

10. 1551. **Demjén** sz. Jakab egyházának plebánosa. Jelen volt egy tanuvallatásnál, melyet Kamonci Dömötör olvasó-kanonok, Tolnai Antal kanonok társaságában a fennemlített év december 31-én végzett. (U. o. Prot. 3. 249.)

11. **Nagy-Harsányi Mihály**; jelen volt Alsó-Lindvai György nyitrai kanonok végső intézkedésénél, ki neki egy latin szentírást és 6 szapu buzát hagyományozott. (Adalékok 128. l.)

(Folyt. köv.)

## TELEFON.

**Handlova**. B. ur távol volt s nem jelent meg a közgyűlésen. Mi az adatokat oly későn kaptuk, hogy a közgyűlésen betérjeszteni nem lehetett. Hitelesített aláírással kiadjuk az alispáni hivatalnak.

**Érsek-Ujvár**. A fegyelmi forum ez ügyben a kultuszminiszterium, hol az ügy már hónapok óta célzatosan elintézetlenül hever. A kérdésnek ezen oldala mondják, nem tartozik a közgyűlés elé. Itt nem marad más hátra, minthogy a néppárti képviselők az ország-házban ugrassák ki a nyulat a bokorból.

2890/902. tlk. sz.

## Árverési hirdetmény kivonata.

Riszner Károly nyitrai ügyvéd végrehajtónak **Skodacsek sz. Bzdusek Judit** nagypritzsdi lakos végrehajtást szenvedett elleni 24 kor. s járulékaik végrehajtási ügyében **Nagypritzsd** község 508. számú

telejkönyvében I. 1—4. sor (6290—6299), 6333, (6335—6337) és (6773—6785) hrszám alatt foglalt s Skodacsek szül. Bzdusek Judit nevén irt ingatlanok 3199 korona kikiáltási árban az **1902. évi november hó 25. napján délelőtti 9 órakor Nagypritzsd** község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. járásbíróóság mint tlkvi hatóságnál 1902. évi augusztus hó 1-5-ös napján.

Panghy

kir. járásbíró.

(P. H.)

## SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokvány minőségben és európai nemes gyökeres és sima veszők mélyen leszállított áron. **Oltványok ezre 90—100 frt.** Mindenik a legkiválóbb bor- és csomagefajokból, fajtisztán, teljes jóállással. Ha a szállítmány a megrendelésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszazállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házához szállítva tekintheti meg.

## ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövényfajta. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nem hogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kuleszal zárhatók. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítési és kezelési utasítás mellékeltek.** Bővebb tájékozás végett szíves fénynyomatu díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a haz vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanak, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Kétéves, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek terjesztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cim: **Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep** Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

## Még hívó.

A vágsellyei gazda- és iparos-segélyszövetkezet 1902. évi november hó 23-án délután 4 órakor

a kath. népkör helyiségben tartandó

## IV. évi rendes közgyűlésére.

## A gyűlés tárgyai:

1. A gyűlés megnyitása az igazgatóság elnöke által.
2. A közgyűlést vezető elnök és jegyző választása.
3. A jegyzőkönyvet hitelesítő kijelölése.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, mely megállapítása; a nyereség felosztásáról szóló határozat; a felmentény megadása.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság választása.
6. Indítványok.

Vág-Sellyén, 1902. évi október hó 26-án.

Az igazgatóság.

## A vágsellyei gazda- és iparos-segélyszövetkezet nyereség-vesztettség számlájája

a IV. üléstől kezdve, vagyis 1902. évi július hó 31-én.

Bevétel.		Kiadás.	
	kor. fl.		kor. fl.
1. Mult évi nyereség	107 78	1. Lakber	80
2. Belepési díjakból, 59 üzletész után	23 60	2. Kezelési költségek	153 30
3. Díjakból	66 64	3. Tartalékalap a mult évi nyereség	107 78
4. Kamatokból, 94351 kor. forgalom után 6 <sup>9</sup> / <sub>10</sub>	1411 28	4. Az üzletészek 4 <sup>9</sup> / <sub>10</sub> kamata	939 04
összesen	1609 30	5. Egyenleg, mint nyereség	329 18
		összesen	1609 30

Gazda- és iparos-segélyszövetkezet Vág-Sellyén:

Tyúkos Károly, ig. tag. Miskovics Vendel, ig. tag. Hlavaty Ferenc, ig. elnök. Baran Mihály, ig. tag. Ezen nyereség-vesztettség számlát megvizsgáltuk, a fő- és segéd-könyvekkel mindenben meg- egyezőnek és helyesnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Hajszik Imre, felügyelő-bizottsági alelnök; Huskó Bálint, Miskovics István, Oltinger Lajos, Belovics Lajos, Hlavaty Sándor, Gremen József, Hlavaty Péter, Péter József, Huskó Ferenc, Szabó Bálint.

## A vágsellyei gazda- és iparos-segélyszövetkezet mérleg-számlájája

a IV. üléstől kezdve, vagyis 1902. évi július hó 31-én.

Vagyoni.		Tehér.	
	kor. fl.		kor. fl.
1. Váltóárban	25814	1. Befizetett üzletészek	23476 10
2. Készpénz 1902. évi július hó 31-én	482 32	2. Tartalékalap	333 28
		3. Törlesztett kamatok	1218 72
		4. Üzletészek 4 <sup>9</sup> / <sub>10</sub> kamata	939 04
		5. Tiszta nyereség	329 18
összesen	26296 32	összesen	26296 32

Gazda- és iparos-segélyszövetkezet Vág-Sellyén:

Tyúkos Károly, ig. tag. Miskovics Vendel, ig. tag. Hlavaty Ferenc, ig. elnök. Baran Mihály, ig. tag. Ezen mérleg-számlát megvizsgáltuk, a fő- és segéd-könyvekkel mindenben megegyezőnek és helyesnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Hajszik Imre, felügyelő-bizottsági alelnök; Huskó Bálint, Miskovics István, Oltinger Lajos, Belovics Lajos, Hlavaty Sándor, Gremen József, Hlavaty Péter, Péter József, Huskó Ferenc, Szabó Bálint.





**JEGYZÉKE az 55,000 nyereménynek.**

Legnagyobb nyeremény a legszerezesebb esetben: **1.000.000 korona.**

Korona	
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
1 " "	60000
1 " "	50000
1 " "	40000
1 " "	30000
1 " "	25000
1 " "	20000
1 " "	15000
36 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
437 " "	2000
203 " "	1000
1526 " "	500
140 " "	300
34450 " "	200
4850 " "	170
4850 " "	130
100 " "	100
4850 " "	50
3350 " "	40
<b>55,000</b> nyer. és jut. kor. összesen	<b>14.459,000</b>

Az összes nyereményt 5 hónap alatt kisorsolhatunk 63 kézpénzbeli szelvényök.

### Kiváló szerencse TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Kilencz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrebecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

**110,000 sorsjegy 55,000**

*pénzgyereménnyel* sorsolhatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizennyhárom millió 459.000 koronát**, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolcad (1/8) frt	—,75	vagyis	150	korona
egy negyed (1/4) "	1,50	"	3—	"
egy fel (1/2) "	3—	"	6—	"
egy egész (1) "	6—	"	12—	"

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** eileenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kerünk azonnal, de legkésőbb

**f. é. november hó 10-éig**

bizalommal hozzánk küldeni.

## Török A. és Tsa.

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházunk osztálysorsjáték osztályai: **Főüzlet: VI., Teréz-körút 46a. Fiókok: 1. Váci-körút 4. 2. Múzeum-körút II. 3. Erzsébet-körút 54.**

**Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre \_\_\_\_\_ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget \_\_\_\_\_ kor. összegben utánvételezni kérem — postautalvánnyal küldöm — mellékelem bankjegyekben (bélyegeken). — A nem tetsző törölendő!

Pontos cím:

## Dr. Hőgyes-féle hygienikus asbest betét talpak.

Szabadalom az egész világon.

**Nincs többé lábfájás!**

Aki cipőt a dr. Hőgyes-féle imprágnált asbest betét-talppal ellátja, annak nincs többé tyukszeme és elmulik a lábizzadás. Megvédi a lábat hideg ellen stb. stb.

Az általam készített cipők kívánatra asbest-talppal láttatnak el. Az asbest-talpak, mint egy gyártmány egyedüli elárusítójánál, csakis nálam kaphatók Nyitrán.

Ajánlok egy próbát az asbest talpakkal, illetőleg egy pár cipőt nálam ilyenekkel ellátva.

Kiváló tisztelettel

**Sulgan András**

cipő-üzlete

Nyitrán, Vármegye-utca 10.



„Védjegy.”



A római, ostendei, londoni és párisi kiállításokon aranyéremmel, díszszerezettel és díszoklevéllel kitüntetve.

## PERENCZ

pálinka (sósorszesz)

**Vértess** gyógyyszerész féle

használatban a leghatásosabb — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenekelőtt legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyűrőmódszerre (massage). Kétféle sikerrel használható: *kőszvény, csúsz, meghiúsítások ellen, bennulások, ficamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-görcs, rosszullét, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levél-*

hordóknak s általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen. **Valódi** csak a mellékelt **védjeggyel**. — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: *gyógyszertárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben.* — Nyitrán: *Csernyák R. és Einzigler József és társa* uraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen: 43—50

Vértess L. Sas-gyógyszertárában, Lugoson.

**Jó és olcsó órák**  
3 évi írásban kiállított jótállással küld magánosok részére

**Konrad János**  
órágyár és aranyeműek hivatali háza **Brüx**-ben (Csehszország)

Jó nickel-remontoir-óra	3 frt 75 kr
Valódi ezüst-rem.-óra	5 frt 80 kr
Valódi ezüst lánc	1 frt 20 kr
Nickel ébresztő óra	1 frt 95 kr

Cégem a császári és kir. sassal van kitüntetve, több kiállításon arany és ezüst érmekkel lón kitüntetve és ezekre menő elismerő levelekkel rendelkezik. (28—53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

# FELTÜNŐ UJDONSÁG!

# Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

## SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huzár István könyvnyomdája Nyitrán.